

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei

Apare odată în săptămână: Duminică.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 268.

La Nașterea Mântuitorului.

Cu ajutorul lui Dumnezeu ne-am învrednicit s-ajungem din nou praznicul cel mare al nașterii Domnului Hristos.

În cetatea lui David, cuvântul trup s-a făcut, Mesia cel făgăduit de prooroci, s'a născut din Fecioara Maria, și s'a sălășluit între noi plin de dar și de adevăr. La acest mare praznic, fiul lui Dumnezeu s'a coborât pe pământ ca, pe noi să ne ridice la cer; s'a culcat în ieslea boilor din Vifleem, ca să ne gătească nouă lăcaș vecinic. A venit Domnul Cristos ca prin puterea iubirei, să rescumpere neamul omenesc, de sub urmările păcatului strămoșesc, împăcând astel cerul cu pământul.

Cuvine-se deci ca la sărbătoarea nașterii Domnului, să îmbrăcăm haina curățeniei sufletești și veniți toți, mici și mari, bogați și săraci ca, împreună cu păstorii și cetele îngerești să-L întâmpinăm și să înălțăm imnul de bucurie: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunavoire“. Să ne nîzuim a face renaștere sufletească, și prin omorârea patimilor și călcarea păcatelor să ne osărdim a practica vîrtuțile creștine profesate de Domnul. Să prăznuim mai mult cu sufletul decât cu trupul și dacă s-ar abate spre noi vîntul ispitelor, să ne ridicăm pe aripile sufletului, și ca cei trei crai dela răsărit să grăbim la peștera din Vifleem, să vedem Dumnezeescul Prunc și să ne închinăm lui.

„Pe pământ pace“.

Pacea este o solie venită din cer, prin ce s'arată lumii că, pacea și buna înțelegere între indivizi și popoare, este cel mai trainic temelu al progresului. A trecut 1925 de ani de când a venit această solie și lumea o va sărbători

nainte, până la sfârșitul veacurilor, și va cânta Dumnezeescul imn al îngerilor ca o dovadă că sufletele vecinic însetoșează după pacea vestită nouă la Nașterea Mântuitorului Hristos Toți oftăm după pace și bunăînțelegere. Și Doamne, ușor le putem câștiga.

Privirile noastre să se îndrepteze spre Pruncul născut în ieslea Vifleemului, și sufletele noastre se vor încălzi de lumina ce a răsărit acolo, la nașterea Domnului. Căci singură învățătura lui sădește în inimi, iubirea neprefăcută, care este izvorul păcii și al buneii învoiri între oameni.

Învățătura Domnului este ca focul care arde mărăcinii patimilor și lasă să străluciască numai faptele bune. Ea dă putere de-a preface necontentit sufletele și a le ținea într'o desăvârșită admirații pentru bine, adevăr și dreptate. Călăuzindu-ne după principiile învățătorei creștine, vom cunoaște cum legea lui Hristos este un element necesar vieții, o realitate concretă de unde putem scoate putere sănătate, bucurie, cari ne aduc pacea.

Un suflu și un dor să străbată toată lumea. Suflul și dorul ce-a emanat din cântarea îngerilor înainte cu 1925 de ani.

Atunci sigur se va sălășlui între noi, pacea, iubirea și dragostea lui Hristos.

Ce lucruri mari și folositoare se pot face în umbra păcii? Câte lacrimi și dureri se pot sterge.

Să facem și noi afront: urei, invidiei și pizmei, să pogorăm în sufletele și inimile noastre lumina lui Hristos și ridicând ochii spre cer să cântăm cu îngerii „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunavoire“.

Nașterea lui Iisus.

— Fragment. —

Se știe faptul adevărat din istorie și tradiție, că pe timpul nașterii lui Iisus, în Ierusalim domnea Irod cel îngâmfat, regele Iudeilor și în Roma domnea Augustin cel fericit, împăratul Romanilor, iar în Persia stăpâneau cei Trei crai dela Răsărit, Magii cei evlavioși, cu frica lui Dumnezeu!

*

Eterna scenă ne 'nfățișează evenimente din vremea aceea a Nașterii Mântuitorului:

„O colibă păstorească pe-o câmpie verde, frumoasă, unde 'n fund păstorii Vifleemului se văd murmurând din fluere, și făcând cununii de flori.

În miez de noapte, se face o lumină strălucitoare și apare...

CORUL ÎNGERILOR

Iată vouă bucurie
Dela ceruri pe pământ,
Căci Sfânta Maică Mărie
A născut pe Fiul sfânt!
Vestiți lumii mântuire
Din acest oraș frumos,
Că Cel scris din profeție
Iată-l! s'a născut Hristos!

CORUL PĂSTORILOR

(Venind la grajdul unde s'a născut Iisus)

Noi păstori din munți, câmpie
Adunați la Vifleem,
Am venit cu bucurie
Fiul sfânt ca să-l vedem!
Și 'mpletind și noi cunună
Din flori dalbe cu miros,
O 'nchinăm cu voe bună
Luminatului Hristos!

(Păstorii predând cununile lor Sfintei Familii
îngenunchiază cântând):

„Slavă întru cele 'nalte,
Slavă dulcelui Iisus!
Toate inimile salte
Dela Ost pân' la Apus.
Și pururi să preamărească
Cu toți îngerii din raiu
Mântuirea cea lumească
Ce-a venit din cer pe plaiu.*

(Păstorii ridicându-se, cântă toți în cor cu îngerii):

„Slavă întru cele 'Nalte,
Slavă dulcelui Iisus!
Toată lumea să tresalte
Cu toți îngerii de sus!

(Păstorii cu fluierile și îngerii cu cântecile se văd plecând)

SCENA II.

Cei Trei Magi se arată.

REGELE VALTEZAR (filosoful):

Noi venim în ceată
O, Maică Fecioară!
Maică adorată
De Regi și popoară!
Venim spre 'nchinare
Scump Fiului Tău,
Maică Născătoare
De nou Dumnezeu!
Despre Răsărit
Astăzi am sosit,
Salutăm ferice
Sosind drept aice,
Unde s'a născut
Cel făr' de 'nceput,
Mesia de sus,
Dulcele Iisus!
Noi ce-l preaslăvim
Acest fiu preasfânt,
Daruri îi cinstim
Aur și argint.

(Ofere darul său.)

REGELE GAȘPAR:

Fecioara Maria
Slăvită 'n profeți
Născând pe Mesia
Vestit în planeți,
Binecuvântată
Fie în vecie
Căci ni se arată
Vestind bucurie.
Bucuria mare
Ce azi o simțim:
Zi de sărbătoare
Tuturor vestim,
Să se preamărească
Noul împărat,
Să ne mântuiască
Din vechiul păcat!

*Eu, la închinare
Smîrnă-i dăruiesc,
Cu credință tare
Domnului slujesc!
(Oferind darul său.)*

MELHIOR.

*Și eu rege, june
Vin spre 'nchinăciune,
Tot din Persia
Vin a mă 'nchina,
Născutului Craiu
Pogorît din raiu
Cu taine cerești,
Cete îngerești,
Căci pe cer văzând
Steaua sa lucind.
Am venit cu dar
Din vechiul altar,
Țări cutreerând,
Pe Iisus cercând,
Și 'n credință vie
Li aduc tămăie.
(Magii se închină.)*

MAICA DOMNULUI.

*Darurile voastre regi din Răsărit
Suvenire scumpă lată le-am primit.
Când va crește mare dulce Fiul meu
Le voi pune toate la Altarul Său,
Și numele vostru El va pomeni,
Binecuvântare vouă 'n veci va fi
Hălmațiu, 1925, la Nașterea lui Hristos.*

Petru Irhașiu.

Predică la Botezul Domnului.

— Din opul „Predici la Sărbătorile bisericești”
de P. Ș. S. Episcopului Grigorie. —

Fraților,

Aproape două mii de ani au trecut de când creștinătatea serbează Botezul Domnului nostru Iisus Hristos; dar cu toate acestea nu toți creștinii au știut și știu astăzi că Hristos s'a botezat nu pentru sine ci pentru noi. Nu toți creștinii au cunoștință că în acele clipe sfinte cerurile s'au deschis pentru noi iar nici decum pentru Domnul, pentru că Domnul este totdeauna în cer cu Părintele Cereșc.

Avem deci sfânta datorie să arătăm astăzi că pentru noi oamenii s'a deschis Cerul, că precum omu-

lui celui dîntău s'a închis Cerul, așa prin botez se deschide cerul pe seama celui ce se botează.

Suntem datori a arăta că dela Adam până la botez, oamenii se numeau fii ai mâinii lui Dumnezeu, că nici Duhul sfânt nu eră dat oamenilor, nici iertare de păcate nu eră, dar dela introducerea sfântului botez, cerul se deschide și omul devine moștean al împărăției Ceriurilor*).

Fraților,

Am cetit oare unde că în insula Creta, ar exista o fântână, un izvor miraculos, prin care cel ce bea din apa lui, se curăță de petele moștenite, și se simte reîntinărit. O femeie îmbătrănită în zile auzind de acea fântână, dorea să bea numai câteva picături din apa aceea în schimbul întregii sale averi. Femeea aceea credeă că gustând din apa izvorului i-și va redobândi tinerețea. Nu știu dacă ceea ce am cetit este o simplă poveste sau este întâmplare adevărată; știm însă că toți oamenii născuți din femeie, aduc cu ei în lume păcatul strămoșesc despre care zice prorocul David: „întu păcate m'a născut maica mea”. Dar știm și aceea că avem un izvor făcător de minuni, care ne spală nu numai de păcatul strămoșesc, ci și de alte pete sufletești. Acest izvor este *Sfântul botez*.

Trebuința botezului o vedem și din pedepsele date de Dumnezeu celor păcătoși. Pentru păcat a pedepsit Dumnezeu pe îngerii plini de mândrie, pentru păcat a isgonit pe Adam și Eva afară din raiu; a dat potopul, a pierdut Sodoma cu foc și pucioasă, a bătut pe Faraon, a întors marea, a despicat pământul; a pierdut Ierusalimul și ce este cel mai mare lucru pentru zdrobirea păcatului a murit pe Cruce Fiul lui Dumnezeu. Cunoscând dar urgia cea mare a păcatului, trebuie să cunoaștem și binefacerile botezului, căci de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va intra întu împărăția Ceriurilor (Ioan 3 v. 5)

Dar va întreba cineva, pentru ce a rânduit D-zeu apa ca semn material al iertării păcatelor? Pentru ce, întreb și eu iubiți credincioși? Pentru asemănarea apei cu darul cel nevăzut, căci precum apa spală toate întinăciunile, botezul curățește întinăciunea păcatelor; apa înviorează puterile trupului istovit de sete, botezul înviorează sufletul copleșit de păcate; apa păzește susține viața iar botezul este dătător de mântuire.

Un rege al Franței, numit Ludovic cel sfânt, avea mai multă dragoste să vadă biserica în care s'a botezat, decât biserica în care s'a încoronat. Întrebat fiind de un prieten al său pentru-ce are mai mare plăcere întrând în biserica botezului său? Regele răspunse: „Pentru că prin botez am primit demnitatea unui creștin, iar prin încoronare demnitatea trecătoare a unui rege pământean; prin încoronare am primit coroana trecătoare a tatălui meu, dar prin botez, am

*) Cazanla lui Varlaam. Ediția din 1911 pag. 602.

fost împodobit cu coroana lui Isus Hristos“. În adevăr, fraților, mare este puterea botezului, pentru ce are credință. Zice sf. Grigorie de Nazinaz (Cuvânt 40) că precum un vas sfârâmat, poate fi turnat din nou de malestru prin puterea focului, astfel și Isus Hristos prin Duhul său divin ne înviește pe noi, dându-ne o nouă viață. Acelaș sfânt părinte zice că binefacerea botezului este dintre toate binefacerile lui Dumnezeu cea mai strălucită, mai de preț și mai măreață.

Sf. Ioan Gură de Aur zise odată celor de nou botezați: Priviți, ceice mai înainte erau ținuți, sunt acum liberi, ceice rătăceau în loc străin, sunt cetățeni ai bisericii, ceice erau în noianul păcatelor, sunt acum în sânul dreptății. Sunt nu numai liberi, ci sunt și sfinți, nu numai drepti, ci și fii ai lui Dumnezeu, nu numai fii, ci și frați ai lui Hristos, dar și moștenitori, nu numai moștenitori, dar și membrii, nu numai membrii, dar și biserică, nu numai biserică, dar și instrumente ale Duhului Sfânt*.

Când astfel ne învață sf. Scriptură și sf. Părinți, și mai tare trebuie să fie credința noastră în puterea botezului. Un preot renumit pentru a face pe creștini să înțeleagă puterea botezului, a arătat care ar fi soarta unui copilăș orfan și părăsit fără taina botezului. Copilașul e părăsit de toți, hăinuțele lui sunt numai câteva zdremțe și rătăcește Regele chiamă la sine pe acest copil, îi dă alte haine și acum copilul este frumos îmbrăcat. Regele îi asigură că îl va face moștenitor al împărăției sale, dacă îi slujește cu credință. Copilul ascultă și devine fericit. Prin taina botezului însă nu un rege pământea, dar regele regilor, Isus Hristos, face moștean pe cel botezat*.

Este taina tainelor că botezul are puterea curățirii păcatelor și numai prin credință se pătrunde omul de puterea aceasta. Când Domnul nostru Isus Hristos a ieșit din apă s'au deschis cerurile și Duhul sfânt s'a pogorât în chip de porumb și a rămas peste Dânsul. Apa în care noi ne botezăm rămâne apă și noi nu vedem cu ochii trupești cele văzute la Botezul Domnului, dar atingerea apei deșteaptă sufletul nostru spre simțirea darului ceresc; nu simțim darul sfântului Duh primit prin apa sfințită, dacă simțurile noastre sunt trupești, dar îl simțim prin sufletul credincios.

Să credem dar și iar să credem căci credința este adevărul lucrurilor celor nevăzute (Evrei 11). Să nu uităm că botezul este taină sfântă care tocmai pentru efectele lui cele mari nu se poate repeta și nu se poate administra decât de urmașii legali ai sfinților Apostoli.

Prin botez primim fiecare un nume, care trebuie să ne facă cinste. Prin botez ne numim creștini, devenim creștini, ni-se deschide cerul, devenim moșteni ai împărăției cerurilor. Să ne examinăm viața, să

căutăm dela botez până azi cum am trăit și dacă n'am trăit creștinește, să ne îndreptăm până mai avem vreme. Altcum vom fi pedepsiți că nu respectăm rânduirile vieții creștine. Să fim veseli și să mulțumim lui Dumnezeu că ni-a dat atâtea mijloace prin cari putem ajunge întru împărăția cerurilor.

Poporul din ținutul Aradului rupe pecețile unației.

Unația din județul și ținutul Aradului nu e veche. Ea datează d'abia din veacul trecut și nici nu numără o sută de ani de existență. Ea a fost rodul politicei ungurești, înfrățită cu politica pozelistă a Curții din Viena, în slujba cărora intrase episcopia greco-catolică a Orăzii-mari, dela înființarea ei în veacul XVIII, și mai cu seamă sub mult laudatul episcop S. Vulcan dela Oradea-Mare.

Stările de lucruri între cari s'a înfăptuit unația în aceste părți, le-am arătat mai de aproape într'o lucrare a mea: „*Urgia Unionistă* din județul Aradului și *Reacțiunea ortodoxă*, în anii 1834-5“.

Materialul nou, desgroat din arhiva episcopiei noastre și utilizat în aceasta broșură¹⁾, a aflat cald răsunat în mijlocul populației române, în care pătrunsese, și mai ales la sate.

Poporul a început a se desmetici, iar, între cele dintâi sate, cari s'au scârbit de meateahna străină a unației, a fost comuna *Moroda*.

Și în aceasta comună, unația n'a pătruns ca o necesitate sufletească ori culturală, ci ca rezultat al vrajbei în popor, — vrajbă, din care s'a născut și pe care a hrănit-o bine până decurând, când poporul credincios, cumițându-se, s'a decis să-și restatorească legătura păcii și a frăției creștinești și românești din sat.

Imprejurările în cari s'a făcut acest lucru, sunt următoarele:

Încă în Ianuarie a. c., poporul unit — cam a treia parte din comună, fiind restul ortodox — scrisese o declarație colectivă de cuprinsul, că revine la ortodoxie. Poporul însă a trebuit făcut atent că, până stă în picioare legea ungurească de trecei, trebuiesc făcute declarații *individuale*, înaintea preotului greco-catolic, care însă — fiind numai administrator la *Moroda* — locuiește în comuna vecină *Mocrea*.

Pentru a-și pune la cale actul întoarcerii, credincioșii reveniți au trimis preotului greco-catolic următoarea scrisoare:

* Dr. J. Keller: Hundertfünfzig lehrreiche Beispiele u. Geschichten zum hl. Sacrament der Taufe Mainz 1898 p 80.

¹⁾ Editura autorului Prețul 12 Lei.

Sfinției Sale pâr. Ioan Pușcașiu, preot greco-catolic în Mocrea.

DOMNULE PĂRINTE!

Îți mulțumim de câtă purtare de grijă ai putut avea pentru noi în cele sufletești, la vârsta Sfinției Tale, ostenind la noi din alt sat ca să ne păstorești, Nu-ți punem nici o vină acum când ne gândim să ieșim din turma Sfinției Tale, fiindcă noi așa aflăm de bine să facem acest lucru.

Acum sunt 18 ani, s'au pornit în satul nostru Moroda niște neînțelegeri și certe și sfârșitul lor a fost, că oamenii de atunci s'au dat în legea unită, pentru că li-se făgăduise că Episcopia unită dela Orade le face biserică și școală, dar făgăduințele aceste au rămas vorbă goală și noi ne-am ales cu desbinări și gâlceavă, și ne-am făcut de ocară străinilor, cari să râd și să bucură de desbinările dintre noi. De aceea dară ne-am dat seamă de rătăcirea de acum 18 ani și vrem să fim iarăși una tot satul cum am fost mai înainte că ne-am hotărât toți uniații să ne întoarcem la frații noștri ortodoxi să fim iară un suflet, un cuget, una Biserică.

Dar ni-s'a spus, că trebuie să facem treceri după lege că să nu zică nimenea despre noi că am fost amăgiți ori ușuratici. Deci dară ca să putem face destul legii de treceri, Te rugăm pe Sfinția Ta să ostenești la noi pe ziua de Duminică în 8 Februarie 1925 și pe ziua de Duminică în 22 Februarie 1925, căci noi satul întreg tot nu putem merge la Sfinția Ta la Mocrea, ci Sfinția Ta să faci bine să ostenești până la noi, că aici e locul unde să se facă declarațiile.

Lăsăm în grija Sfinției Tale, ca să anumești locul de întrunire și ceasul din zi, la care vei veni, dar să faci bine să ne înștiințezi din vreme ca să ne știm aduna. Și fiindcă vei osteni pentru noi îți trimitem prețul cărăușitului pentru două drumuri în suma de 120 Lei, (adecă una sută două zeci Lei), dacă nu-i de ajuns vom întregi suma, și dorim să ne întâlnim la casa satului, să avem bună măturie a căpeteniilor satului, că ce vrem, vrem cu pace și cu cinste și cu bună rânduială.

Dacă ar fi că Sfinția Ta nu ai veni la termenele pentru cari te rugăm, noi o declarăm rupt ales de pe acuma că dacă așa ne-ai împedeca în hotărârea sufletelor noastre de a ne întoarce la legea părinților noștri, noi cei subscriși cu familiile noastre ne declarăm ca întorși la legea ortodoxă ce am avut înainte de anul 1907, și la noi nu mai ai ce căuta să ne faci slujbe.

Această rugămintă către Sfinția Ta o facem în două exemplare, una o trimitem Sfinției Tale iară alta o dăm la pâr. Teodor Draia din comuna noastră, și-l rugăm să ne aibă în grijă și să ne umble în treabă mai departe, privindu-ne ca parohieni ai săi dela ziua ce am hotărât mai sus pentru a doua declarație după legea de treceri și să ne facă pâr. Draia toate slujbele și să ceară în numele nostru dela episcopia Aradului ca să ne primească sub scutul său, fiindcă noi ne căim pentru rătăcirea noastră dela 1907 și din anii următori.

Ne rugăm Sfinției Tale, dacă Te-am fi supărat cu ceva să ne ierți înainte de despărțire, că noi nu facem acest pas din nici o supărare și pentru nici un fel de ademenire, ci numai pentru că nu mai vrem să fim desbinați cu satul și cu sufletele tulburate de vrajba aruncată între noi de străini.

Moroda la 8 Ianuarie 1925.

(urmează iscăliturile tuturor sătenilor uniați.)

Trimișii satului, cari s'au înfățișat la preotul greco-catolic, au primit dela acesta, cuvânt de refuz: „nu-s capra voastră; cine vrea, treacă; eu nu-i opresc”. Dar în comună nu s'a înfățișat, decât pe furiș, ca să nu poată fi surprins cu declarațiile de trecere.

Intre atari împrejurări, Episcopia Aradului a intervenit, repetit, la Onor. Minister al Cultelor și Artelor, cerându-i ca, dacă mai insistă pentru observarea literală a legii de treceri, ¹⁾ să constrângă pe preotul greco-catolic să nu eludeze legea, ci să steie la dispoziția credincioșilor, spre a i-se face declarațiile legale. Onor. Minister, prin ordinul său Nr. 16965 din 15 Aprilie a. c. a luat măsuri cătră Episcopia greco-catolică, ca preotul administrator al parohiei Moroda să se prezinte în comună, ca ceice doresc să facă declarații de trecere să le poată face în comuna lor și să nu fie nevoiți toți greco-catolicii din comuna Moroda să se deplaseze la distanțe mari pentru a face declarațiile de treceri.

Rezultatul? Nul! Episcopia greco-catolică, în loc de-a înlesni respectarea legii în vigoare și libertatea conștiinței garantate prin Constituția țării, s'a pus de-a curmezișul; n-a comunicat preotului său dispoziția Onor. Minister, ci și-a trimis pe preotul misionar — plătit de stat — să-i capaciteze pe Morodani de-a absta dela gândul lor.

¹⁾ Fiecare creștin, ce vrea să treacă la alta confesiune, are să se prezinte individual de 2 ori, înaintea preotului pe care îl părăsește, însoțit de doi martori.

Și-atunci a trebuit ca poporul însuși să caute soluție, și iată cum:

În Dumineca de 9 August, 116 „greco-catolici” s’au luat la drum spre Mocrea și i-au declarat preotului greco-catolic, după formă și lege, că ies din sânul confesiunii greco-catolice și se întorc la ortodoxie. Tot atunci i-au pus în vedere prezentarea a doua, pe ziua de 23 August, ceea ce s’a și făcut.

În chipul acesta, unația din Moroda — prin înțelepciunea și bunul simț al poporului — s’a stins, — căci cei cinci bărbați greco-catolici, câți se afirmă că au mai rămas, nu pot constitui parohie greco-catolică, ci vor veni și ei la matca sufletească, dela care i-a desbinat nepriceperea lor de odinioară și făgăduelile de bunătați din partea Episcopiei greco-catolice.

*

Cazul dela Moroda nu este sporadic. El nu se reduce numai la faptul material al întoarcerii unui sat la ortodoxie. El înseamnă mult: *că sufletul poporului* ajuns la înțelegerea vremurilor nouă, *lucră însuși*, fără de pretinsele ademeniri ale Bisericii ortodoxe și în ciuda uneltirilor de apărare clandestină din partea confesiunii greco-catolice.

Încă o dovadă din partea unei comune greco-catolice: *Minișul de sus*, în primăvara acestui an.

Iată scrisoarea purtând semnatura primarului, greco-catolic și el, și a altor zece înși (Scrisoarea s’a înregistrat la Episcopia noastră sub Nr. 1895/925).

Prea Onoratului Domn Dr. Gh. Ciuhandu, misionar. Arad, Consistor.

Mult Onorate Domnule Misionar,

Poporul din Minișul de sus *care, afară de câteva suflete, e de legea greco-catolică* a început a se trezi că dânsul nu e de naționalitatea ungurească ca să fie și acuma în Româniă de legea papistașă *deci ne întoarcem către dumneavoastră cu rugarea ca să ne mântuiți sufletele noastre*. Noi am avut tot preoți cari au învățat popia în școli ungurești catolice și pe noi ne ținea tot în legea papistașă. *Dacă văzurăm că părintele Rați care a învățat la popie românească nici nu a stat mult în legea papistașă, apoi și noi vrem să urmăm pe păstorul nostru de care nea plăcut, da noi am dorî ca dumneavoastră să veniți la noi pe Duminecă, adecă în 17 Maiu pe după ameazi cu Domnul Protopop ca să ne predicați ca să va aduna tot poporul și vă așteaptă pe atunci*. Noi dorim să trecem la legea strămoșească, dorim să spălăm rușinea

strămoșilor ce au făcut-o că s’au dat în legea ungurească cea papistașă. Vrem să rupem legăturile cu papa că avem români Vlădici, Metropoliți și Patriarh român, nu ne trebuie de alt neam. *Vă rugăm să ne stați întru ajutoți să fim un sânge și o lege românească* *Vă poftim tot binele și sănătate dela bunul Dumnezeu și Vă așteptăm*.

În numele poporului

Minișul de sus la 10 Maiu 1925.

Am urmat invitații poporului, și i-am trecut, în loc deschis, — întâia liturghie ortodoxă, după 90 ani dela propaganda lui S. Vulcan, care ademenise la unație.

Celelalte vor urmă, dela sine, prin vrea lui Dumnezeu și prin înțelegerea poporului, care se desmetește și-și caută calea înfrățirii sufletești și în acest ținut, cu puțini uniți și cu o propagandă sectară foarte pronunțată.

Poate nu este fără de un folos real, ca acest *curent popular, reconfortare sufletească a frontierei de apus*, să fie cunoscut în întreagă țara, prin coloanele acestui organ.

Dr. Gh. Ciuhandu,
asesor-referent consistorial.

Legea țării și religia.

Legile țării asigură fiecăruia cetățean, ortodox, catolic, protestant sau evreu, în cele religioase deplină libertate. Fiecare își poate îndeplini cultul religios și-și poate ținea sărbătorile și obiceiurile după cum îi prescrie regulile și canoanele bisericii sale. Nici o lege a țării nu îndrumă viața religioasă. Legea nu silește pe nimeni la săvârșirea cultului sau altor acte religioase.

Din această pricină, mulți înțeleg de-a îndoasele această libertate, pe care ne-o lasă legile țării. Mulți cred, că legea statului îi dispensează de-a da ascultare canoanelor, poruncilor și legilor bisericesti. Deoarece legea nu deobligă pe nimeni să aibă vre-o religie, sau să umble la biserică, ori să se împărtășească cu sfințele taine, sunt mulți, cari sunt de credință, că statul nu se mai interesează de viața religioasă a cetățenilor săi. Unii ca ca aceștia rătăcesc.

Fiindcă nu poate exista un stat sau un guvern, care să apese religia, să n-o protejeze sau să piardă din vedere cultivarea religioasă și moaală a locuitorilor. Statul însuși cultivă religiozitatea prin sărbări religioasă, ce se țin la ori ce eveniment mai important. De pildă:

la deschiderea sesiunii parlamentare se ține serviciul religios, la aniversarea zilelor onomastice și de naștere ale Domnitorului și familiei sale, la aniversarea unui eveniment istoric, unei bătălii, sau la punerea petrii fundamentale a unui edificiu public, etc... etc., cu un cuvânt nici o sărbătoare națională nu trece fără slujbă bisericească. Aceasta cu drept cuvânt. Fiindcă nimic nu relevează caracterul moral al statului și nimic nu-i întărește forța morală, ca sărbătorile religioase și înălțătoare de suflet, când statul însuși prin reprezentanții săi, Regele și miniștrii și înalții funcționari imploară binecuvântarea lui Dumnezeu în biserică ori în fața poporului.

Statul î-și acomodează legile sale cerințelor spiritului creștinesc. Susține și crează așezăminte de binefacere și religioase pentru lățirea și întărirea creștinizmului.

Religia nu este un product al statului, deaceia nici nu atârnă de stat.

Religia leagă sufletul nemuritor al omului cu Dumnezeu și-l umple de Duh. Din această pricină ea nu-i un product omenesc, ci aparține lumii spirituale, după cum a zis și Mântuitorul „că nui din lumea aceasta“, deci nici învățătura lui nu-i din lumea aceasta.

Statul nu poate face silă în cele religioase, fiindcă nu sunt din lumea aceasta. Libertatea religioasă nu o dă statul, ci ea este de la Dumnezeu așezată în sufletul omului. Statul este dator să recunoască hotarele dreptului său. El trebuie să apere însă libertatea religioasă, manifestarea externă a cultului divin, ca să nu fie împiedecată de cineva.

Trebuie să pedepsească faptele și cuvintele și pornirile vătămătoare religiei. Să pedepsească pe acela care a depus jurământ strâmb, sau pe soldatul, ce nu și-a ținut jurământul.

Este interesul statului, ca cetățenii să fie buni și morali, să se îngrijească, ca ei să dea lui Dumnezeu ce este alui Dumnezeu și Cesarului ce sunt ale Cesarului, de-aceia îi bisericii într'ajutor. Pedepsește pe cel ce necinstește ziua Domnului, pe cel ce nu dă odihnă nici slujitorilor nici dobitoacelor lui. Dacă nu silește legea statului pe nimeni la acte religioase, aceasta o înțelegem astfel, că legea lasă la conștiința fiecăruia împlinirea datoriilor sale religioase, după cum îi dictează legile bisericești ale credinței sale.

Presupune deci, că ori cine, care are un bun simț și voește să fie membru al unei biserici, se va acomoda și supune legilor bisericii sale.

Oare nu este cu mult mai vrednic un negustor sau meseriaș sau lucrător, când din

iubire și supunere față de Dumnezeu, din cinstită față de biserică și religia sa dă în zile de sărbătoare lui Dumnezeu ce este alui Dumnezeu? Când sfințește ziua Duminecii nu de silă, ci din tragere de inimă și voie liberă.

Le șade bine oare, celor ce să răsfăță în petreceri cu jocuri în paresimi și alte posturi, fiindcă legea țării nu-i oprește? N-ar fi ei mai onorabili și mai de preț, dacă ar respecta poruncile bisericii, de bună voie din convingere, nu de frica pedepsei?

Religia și biserică este liberă nu însă în senzul cum unii binevoesc să o înțeleagă, zicând, că pot fi și fără religie, Ci trebuie să știe, că legile țării sprijinesc cultura religioasă și morală și nu pun stavilă nici unei confesiuni în dezvoltarea ei religioasă. Dorim, ca statul să sprijinească și mai mult biserică din toate puterile.

Păcătoșii, n'au lipsit din lume niciodată, și necredința nu-i o boală nouă, dară totdeauna păcatele și patimile erau considerate de cecece în adevăr sunt

Ateismul era considerat de crimă și primejdie pentru stat.

*Ilie Hociotă
protopop militar.*

Un moment de înviorare sufletească în biserică vie a lui Hristos.

Cosmosul, marele univers, ca rezultat al glasului divinului creator, cu toate ascunsurile, misterile lui să reprezintă în miniatură prin molecula societății omenesti, numită: om.

Omul e coroana lumii văzute, e suprema făptură prin împrejurarea, că cuprinde în ființa sa schinteaua divină suflată în ființa omenirii prin strămoșul Adam. Această schintea alimentată — neconturbată de pornirile emanate din materia, corpul, cadrul de urbicățiune a chipului divin — naște prin manifestările ei omul genial, inventos și mai presus de toate; omul moral, Nici că poate fi altcum; bazat fiind omul pe conștiința sa vie și clară, care îi indică existența supremei ființe, a Divinității, în care crede și de care voește a să apropiă tot mai mult. Divinitatea fiind absolută și perfectă în gradul superlativ, astfel și făptura Ei, omul, inomis trebuie și are în sine o particică din absoluta perfecțiune a Dzeirei care produce adevărate minuni. Acest adevăr să justifice prin ideile atât de avanzate, auzite, simțite și prin operele văzute pe orizontul cultural, produse de puținii semeni, cunoscuți în evoluție ca adevărați — corbi albi — oameni geniale. Astfel de idei și opere ca manifestații pure sufletești, ca raze dătătoare de lumină, ra-

dioază ființa aproapelui nostru, a colectivității, trezind conștiința amorțită și indiferentă, dând rezultate epocale în istoria evoluției statelor. Să observă aceasta în istoria politică a neamurilor. Dar mai eclatant să afirmă acest adevăr, în istoria bisericească.

Așa ni să prezintă activitatea sufletului, din care rezultă momente de premenire, de prietate, compătimire, de fapte bune, de dreptate și pace. Toate acestea pregătesc calea omenirii către Părintele Ceresc, către fericirea vecinică. Calea fericirii cu desăvârșită indicare o aflăm în învățăturile reformatului divin și desăvârșitului om; Dl nostru Iisus Hristos, dela a cărui nume își împrumută învățăturile Sale, numele de creștinism. Acest creștinism — lege divină — este expresiunea vie a momentelor luate din viața lui Iisus, momente de trezire, de elevare sufletească a adoratorilor lui Hristos; a creștinilor. Din șirul acestor momente voiu aminti pe cel dintâiu, mai însemnat și cel mai actual: preamărită Nașterea Lui.

Numai câteva zile ne despart pe noi — cei trecuți prin baia botezului îndată după naștere — de plinirea vremii indicată de prorocii V. Testament. Numai câteva zile vor trece în noianul vecinicii până când — precum odinioară, așa și azi — ni să va lumina orizontul vieții creștinești de lumina feerică a stelei călăuzitoare spre locul biblic Vifleem, care pentru noi cei din depărtare este Sionul, sf. Biserică, de-asupra căreia veghiază crucea, simbolul învingerii creștinești. Numai câteva zile și pe înserate vor apare copii nevinovați ai comunelor noastre bisericești cu colindele lor, reamintindu-ne glasul îngeresc deasupra grajdului din Vifleem și vestindu-ne marea zi a nașterii Dzeescului prunc. Puțin numai și tot acești copii ne vor înviora sufletește cu reprezentările lor religioase de Stea, Vifleem, Păstori, Pomul rafului și jocul de Turcă, înfățișând privitorilor întregul tablou al Nașterii Dlui. În felul acesta credincioșii noștri treziți sufletește priveghiază în ajunare, așteptând plâpând sunetul de chemare a clopotului. Impăcați cu ai casei și semenii lor, cu pași veseli grăbesc spre Vifleemul lor din loc, unde la timpul său deplin mângâiați, să apropie de tetrapod pentru a privi în față tabloul din ieslea, care sălășluște pe sf. Maică cu pruncul pe brațe, în tovărășia păzitorului de Dzeu: Iosif.

Creștinul pătruns de măreția momentului să proșterne și îndemnat de puterea predominantă a eului său sufletește, însemn de venerațiune sărută icoana sf. împărtășit și de ungerea cu oleu sfințit. Prin această ungere i-să dă darul nevăzut al Celui sărbătorit, în urma căruia să vindecă de neputințele sale. Apoi smerit de evlavie își face rugăciunile ascultând sf. slujbă cu edificătoarele-i cântări. Apropoiindu-se momentul, când prin gura slujitorului grăiește marele păstor, — arhiereul, — creștinul, ca cerbul însetat și ajuns la izvoarele apelor, să adapă din apa vie trimisă de marele păstor, apă, care îi curăță murdăria,

păcatele, desfăcându-l din legăturile tartarului în care era ținut.

Plecând din sf. Biserică spre cămăna renăscut, înviorat de solemnitatea și fastul evenimentului sărbătorit, în cozecință, voința lui va fi determinată spre fapte bune, ajutorând neputincioșii, cari de obicei stau pe la ușile casei sale, cerșind milă. Săvârșind fapte de îndurare sufletească și trupească, va câștiga nutremânt sufletului său abia trezit din letargia veacului în care trăim. Iată tipul adevăratului creștin înviorat și ridicat la viață duhovnicească, care încadrat în lumina intuiției religioase, va servi de exemplu și simbol mântuitor pentru mulți alți semeni, cărora le place a se numi creștini, deși faptele lor sunt păgânești. Dar să nu uităm, că formarea adevăratului tip creștinesc de ambele sexe, cade mai vârtos în sarcina păstorului conform cuvintelor sf. Scripturi: „păstorul va trebui să dea seamă de fărădelegile turmei sale“.

Între factorii de forță a premenirii vieții creștine feminine, țin să amintesc și pe maica preteasă — după agrăirea poporului, — care inspirată de activitatea până la abnegațiune a femeilor dedicate cu totul a servi Dlui Hristos și Apostolilor; fără îndoială ar fi pildă de urmat și adevărată cultivatoare în via Dlui.

Am scris acestea de ziua Nașterii Dlui, comemorată după sf. Tradiție, în întreaga biserică vie a lui Hristos, pentru a evidenția din acest prileg bine aprofundat, procesul de renoire și intențificare a vieții noastre sdruncinate de viforul ispitelor. Din aceasta mare de ispite vom eși adeseori triumfând, dacă vom medita asupra însemnătății momentelor sărbătorite de sf. Biserică, susținând tradițiile, cari ne vor îndruma la practicarea sentimentului religios, efluxul acelei schinte divine, care s'a sădit în noi prin strămoșul: Adam.

În felul acesta, Nașterea lui Hristos ne va fi de folos.

Arad, la 20 Decembrie 1925.

Aurel Pârnu, preot.

Propaganda religioasă.

Cât de mare importanță are propaganda în viața statelor, am văzut-o cu toți în decursul războiului mondial și de atunci până în zilele de acum.

Vedem azi pe huta Europei state, cari și au eluptat independența nu cu arma ci prin propagandă (Cehoslovacia, Polonia). Un bărbat de stat francez a spus-o în decursul războiului că „o propagandă bineorganizată echivalează cu o armată bineechipată“. Dacă vom sta să judecăm bine acest lucru, ușor ne putem convinge că nu e exagerare.

Pe cât de mare importanță are propaganda bineorganizată în viața unei țări; cu mult mai mare importanță are în viața unei biserici pentru că un stat dacă nu-și ajunge scopul prin trânsa, recurge și la alte mijloace: armele, războiul; biserica însă n'are alte arme decât cuvântul viu și scris.

Oricât suntem convinși de adevărul că biserica se conduce și azi de capul ei nevăzut, totuși în această învălmășeală de azi, când atâtea credințe greșite bat la ușă, pentru ca ideea creștinismului să se mențină curată și să triumfe în decursul veacurilor e neapărată lipsă de o propagandă bineorganizată din partea capilor ei văzuți. Această propagandă poate fi de două feluri: verbală și în scris. Propagandă verbală s'a făcut în biserica noastră de pe amvon, iar în timpul din urmă se face și prin cercurile religioase.

Propagandă în scris nu s'a prea făcut în biserica noastră, deși cunoașteam cu toții proverbul latin „verba volant, scripta manent“.

Azi din inițiativa Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Grigorie s'a făcut un început demn de toată lauda înjghebându-se un fond de propagandă pentru lățirea diferitelor broșuri — de conținut religios — prin popor. Pelângă înființarea acestui fond în fiecare dieceză am pledat și subsemnatul încă în anul 1921 în revista bis. „Legea Românească“ din Oradea-Mare (Nr. 5).

Acest vis fericit — carele necondiționat își va avea roadele în viitorul apropiat — îl vedem înfăptuit în dieceza noastră unică. Nu se poate lăuda îndeajuns acest început fericit. Broșurile ce se vor distribui gratuit din acest fond vor duce multă lumină prin popor.

Un nou mijloc bun de propagandă religioasă — asupra căruia îmi iau voie să atrag atențiunea de astădată — este *Calendarul diecezan*. Din început, nu-mi pôt închipui că s'ar fi făcut pentru alt scop decât pentru a duce cât de multă propagandă religioasă în popor și dacă a fost cândva lipsă de aceasta, azi e mai mult decât oricând.

Să ne gândim numai la numărul mare de calendare ce intră în casele credincioșilor noștri. Fiecare om de bine, când vine anul nou, își cumpără un calendar și cetește în seriile de iarnă împreună cu familia, în jurul cuptorului. Știind aceasta, cred că nu e fără interes pentru biserica noastră, dacă vom ști duce și pe această cale în popor anumite lucruri, din cari el va putea cunoaște multe puncte din credința noastră, asupra că-ora inamicii bisericii noastre își dau toată truda să-l informeze greșit.

Am înaintea mea calendarul diecezan pe anul 1926. Toată stima și recunoștința iscusitului alcătuitor. Povești, poezii frumoase, sfaturi pentru popor. E foarte frumos. Să-mi fie însă permis să constat un lucru: *lipsește cu desăvârșire din iel propaganda religioasă pe care trebuie să o ținem noi vecinic înaintea ochilor noștri*. Astăzi când sectele rel. se folosesc de toate mijloacele posibile pentru a duce o campanie cât mai înverșunată contra bisericii noastre, nu putem sta impasibili — ducând în popor povești și poezii — ci trebuie să mergem și noi mai departe.

Mă gândesc, câte lucruri frumoase s'ar putea duce prin calendar în popor. Sunt parohii, în cari nu le este dat credincioșilor să audă o predică frumoasă în decursul anului; pentru ce n'am putea publica și în calendar atari predici? Pentru ce n'am putea explica în calendar diferite puncte ale credinței noastre în cari suntem atacați ca de el: „pentru ce botezăm noi pruncii“, „de ce cinștim icoanele și sf. cruce“ și alte multe, scoțind la iveală rătăcirea sectarilor. Ce frumos am putea combate și pe această cale concubinajul, alcoolismul și alte rele din popor. Am putea publica sinaxare de toată frumsețea de prin minee și triod. Am putea explica anumite acte liturgice din serviciul divin, pentru că mulți creștini vin la biserică numai cu trupul, iar cu sufletul sunt tot prin sgomotul lumii.

Dacă am putea face ca poporul să înțeleagă serviciul divin, ar fi de față și cu sufletul luând și el parte activă și atunci abia ar aștepta să vie duminica să meargă la biserică.

Din istoria bisericească am putea scrie frumoase pagini prin calendare sau din viețile sfinților. — Am avea material de ajuns.

Bine că toate aceste — mi-se va spune — le poate auzi poporul și în biserică. — Cu atât mai bine! Dar știm că în biserică e o lume, afară de zidurile ei e alta lume. Când iese din biserică, pășind pragul, vine lumea astalaltă și îi ofere și ia alte gânduri, alte preocupări așa că nu arareori se întâmplă că pe când ajunge acasă, uită cele auzite în biserică. Avându-le însă zilnic înaintea lui, în casa lui, cetește azi, cetește mâine dela un timp i-se întipăresc bine în memorie.

În partea doua a calendarului s'ar putea pune apoi și glume, învățături, povești pentru plugărit, stupărit creșterea vitelor ș. a. așa ca el să aștepte cu nerăbdare sosirea anului nou dinpreună cu calendarul mult dorit.

În acest chip am putea face din calendar al doilea amvon. Cel din biserică ar fi amvonul cel mare, calendarul ar fi amvonul cel mic,

întregindu-se și substituindu-se unul pe altul. Așa apoi din an în an am face o școală bună cu poporul; l'am ținea în curent cu diferitele primejdii și curente ce amenință sf. noastră biserică înarmându-l totodată contra lor. Imi amintesc că am cetit că prin anul 1922, sovietele rusești pentru a face o propagandă cât de întinsă printre masele popoarelor din Europa, au trimis în Viena 2.000.000 de calendare pline cu doctrină bolșevică. Au făcut-o aceasta conștii de marea importanță a calendarului în viața poporului dela țară. Deci pentru ce i-am micșora noi această importanță?!

La tot cazul să ne bucurăm că ne stă la dispoziție încă un mijloc bun de propagandă și să ne folosim de el în viitor.

Cornel Magier preot.

Activismul religios.

Indiferentismul religios actual, îl putem considera drept urmare firească, al dezechilibrului sufletesc din vremile noastre de tranziție.

Lipsa spiritului creștin în gândire și fapte se accentuează tot mai des. Mereu se acuză Biserica și în special Biserica ortodoxă de pasivitate și lipsă de inițiativă față de indiferentismul religios și diferitele aberațiuni sectare.

Mijloacele de sanare indicate prezintă varietatea culorilor curcubeului.

În cele ce urmează vom încerca expunerea sumară a ceea ce se cheamă: metoda activismului creștin. Dela numita procedură nădăjduim, rezultate imediate, concrete.

Ca slujitori și propovăduitori ai lui Hristos descoperirea dumnezeiască trebuie să ne conducă; însă pentru ca să facem să rodiască vecinicile adevăruri dumnezeiești în sufletul păstorișilor, este necesar să luminăm calea cu rezultatele științifice realizate pe terenul psihologiei și pedagogiei, fiind vorba de crearea caracterului creștin. Numai oamenii de caracter religios-moral ne îndrituiesc să nădăjduim fapte creștinești. Numai din energia sufletească ale acestor rari exemplare de oameni se va concretiza duhul creștin atât de strălucit.

Mântuitorul Iisus Hristos a spus: „Ducându-vă în toată lumea predicați evanghelia la toată făptura. Celce va fi crezut și se va boteza, mântui-se-va.”¹⁾ Tot Mântuitorul a zis învățăceilor săi: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, pentru ca să vadă faptele voastre cele bune și să măriască pe Tatăl vostru, care este în ceruri.”²⁾

Este evident, că răspândirea creștinismului se datorește atât predicei, cât și educației creștine, dată

prin exemplele vie ale predicatorilor. Predica fulminantă a credinții creștine trebuie să fie luminată de fapte concrete creștine. Așa a fost în trecutul îndepărtat al creștinismului, astfel ar trebui să fie astăzi. Patristica și martiriologia ne servește în această privință clasice dovezi. „Căci păgânii auzind cuvintele lui Dumnezeu din gura noastră le admiră ca mărețe și mari; apoi văzând, că faptele noastre nu sunt vrednice de cuvintele acestea încep a huli zicând, că învățătura noastră este basm și rătăcire. Căci când vor auzi dela noi, că zice Dumnezeu: — Nu aveți har de iubiți pe ceice vă iubesc, ci har aveți de iubiți pe dușmanii vostri și pe ceice vă urăsc pe voi, — auzind acestea se vor miră de prisosința bunătății; iar când vor vedea nu numai, că nu iubim pe ceice ne urăsc, ci nici pe ceice ne iubesc, vor râde de noi și vor huli numele. (Ep. II. Clement. c. Cor. cap. XIII.)

Predica singură oricât de frumoasă și măiastră ar fi, impresionează pe păstoriști numai la moment; pentru ca păstoriștii să dobândiască o stare sufletească habituală, continuă în privința religiozității, este nevoie ca predica bună să formeze centrul unei activități complexe a educației creștine, a activismului religios. Sfârșitul acestei strădanii ne va da caracterul creștin. Singur el are garanța durabilității spiritului creștin.

Incontestabil azi avem bisericani, cari și-au făcut adevărat apostolat din predică, totuși societatea condusă de dâșii perzistă în indiferentismul religios. Dictonul străbun: „Verba movent exempla trahunt“, are o deosebită semnificație. Cum s'ar zice în zilele noastre: „Înțelepciunea trebuie dovedită, iar nu simplu predicată”³⁾.

Aici este secretul reușitei în cele duhovnicești ale venerabililor preoți din trecutul ortodoxiei noastre. Venerabila tagmă duhovnicească „din cele trecute vremi“, cu mai puțină știință cărțurărească teologică și profană a fost stăpână suverană pe sufletele păstoriștilor, în cari a susținut ca într'o candelă vecinică lumina ortodoxiei și fiacără naționalismului, mulțumită educației creștine, dată prin exemplul vieții sale!

Viața înaintașilor noștri eră în sine o predică clară și convingătoare. Să nu fim învinuți de spirit retrograd. Recunoaștem, că vremile s'au schimbat și cu ele oamenii. Azi sunt alte pretenții din toate părțile. Înțelepciunea cuprinsă în „Muntatis mutandis“, o putem aplica în toată amploarea sa. Avem nevoie de o predică sistematică și bine studiată din toate punctele de vedere al mediului, al timpului, al necesităților spiritual-materiale ale credincioșilor, care să fie centrul activismului religios, al activității creștine dezvoltată în direcția realizării caracterului creștin. Numai în felul acesta munca apostolatului nostru va fi încoronată de succes.

Prin educație creștină înțelegem o influință sistematică exercitată asupra facultăților emoționale și

¹⁾ Ev. d. Marcu XVI. 15—16.

²⁾ Math. V, 16.

³⁾ C. Rădulescu-Motru. Știință și energie București, 1919 pag. 283.

volitionale ale creștinului, în sensul elementelor religiunii creștine. Educația creștină presupune din partea păstorului sufletesc cunoașterea facultăților și a sentimentelor și a voinții păstorilor, apoi îndreptarea lor în direcția creștină. Activismul, care a dat roade atât de importante și străbate întreaga pedagogie modernă se poate transplanta cu succes și în educația creștină.

Activismul se numește astfel, fiindcă: „funcțiunea sufletească, la care se raportează mai mult este voința cu manifestările ei active”. „Dela convingere și dorință, până la acțiune calea deși firească, nu are caracterul unui proiect automatic. Acțiunea nu este capătul final absolut al hotărârilor luate. — Câte intenții bune nu mor pe drum până la realizarea lor. Câte piri desideria”. „Cu totul altfel stă raportul dinamic al puterilor sufletești în momentul acțiunii însăși. În o acțiune conștientă se găsesc în plină acțiune și sentimentul, care o susține prin îmboldirea dorinții și inteligența, care aruncă lumina necesară asupra mijlocului și asupra scopului și asupra raportului dintre ele”⁴⁾.

Acelaș lucru îl înregistrăm și pe tărâmul educației creștine. După lacrimile stoarse de predicator de pe fața auditorului, urmează după leșirea dela biserică fapte de păgânism. Trecerea indiferentă și jenantă pe lângă cerșitorii. Hulirea, la întâlnire cu vecinii etc. etc. Toate aceste pentru ce? Pentru că suntem lipsiți de adevăratul caracter creștin. Cercetăm biserica din obișnuință. Adevărurile auzite le socotim irealizabile Suntem cu alte cuvinte creștinii cu numele și păgâni după fapte. Acesta este tabloul realității!

Pentru realizarea caracterului creștin, pe baza activismului, avem lipsă de răspândirea duhului creștin, prin colaborarea așa numitei misiuni interne cu cea externă. Este aceasta o chestiune pe larg și documentat expus în congresele noastre preoțești, n'avem decât să se aplice.

Ca păți organice ale activității dezvoltate în direcția educației creștine este 1. predica, 2. trezirea prin toate mijloacele a interesului păstorilor pentru bunăstarea bisericii, a instituțiilor ei (școli, spitale, mănăstiri, case culturale, cimitire etc.), 3. Executarea estetică și profund religioasă a serviciilor liturgice. 4. Tactul pastoral. 5. Catechezația etc.

Activismul religios ar fi în felul acesta un capitol bogat al pedagogiei creștine, ținând cont și prelungind sensul cuvintelor Sf. Ap. Pavel dela Galați „Legea este pedagog spre Cristos”.

Activismul creștin va fi astfel o cucerire a sentimentului, a intelectului și a voinții creștinilor și îndreptarea lor spre Iisus Christos, cărora mereu le va suna la urechile sufletești: „Mergi de fă și tu asemenea!” Activismul religios va fi punerea în lucrare a dispozițiilor voluntare, din care fac parte sentimentul și rațiunea creștină și îndreptarea lor spre realizarea idealului creștin: mântuirea sufletului în împărăția lui Dumnezeu.

Creștinismul nostru în general și ortodoxia noastră în special nu va mai fi ceva fosiliar, mortificat în exteriorități liturgice numai, ci se va arăta, ca o atitudine superioară a creștinului în fața lumii și a aspectelor de viață. Faptele ne vor califica de creștini, iar creștinismul nostru va fi activ.

Ștefan R. Lungu preot.

⁴⁾ Găvănescul, Didactica generală. Bucur. 1921, p. 230-232.

„Femenism și Feminitate în lumina Evangheliei”.

A apărut o carte. O carte bine scrisă și, și mai bine gândită. Cum, prea sunt rare cărțile scrise cu gândiri bune pentru femei și îndeletnicirile ei din timpurile mai recente, cartea P. C. S. părintelui P. Morușca „Femenism și Feminitate în lumina evangheliei” este îndoit de binevenită.

Ca introducere, autorul face o revistă sumară a feminismului modern cu evoluția lui, exagerările dar și bunele intenții. Își exprimă îngrijorarea față de mișcarea feministă care, cu drept cuvânt, prea a pătruns brusc la femeia română, îndeosebi la cea de dincoaci de Carpați cu prea puține pregătiri politice și intelectuale. Constată un mare adevăr: *puterea ei de afirmare la munca rodnică îi va deschide drumul în viață mai degrabă de cât toată agitația și propaganda ce să desfășoare prin întruniri, congrese și asociații.* Pentru ca aceasta afirmare de muncă să se dovedească, este trebuință de timp, fiindcă nimic, nici o mișcare care a adus roade, nu s'a făcut de azi pe mâine. Dacă femeia din apus și-a deschis largi drumurile, este grație unei mișări intense ale zeci de ani. Îndeosebi însă, de exagerările mișcării feministe, ar dori autorul să fie scutită femeia română și de aceia evidențiază necesitatea unei mișcări feminine zidită pe baze național-religioase și ca îndemn, dă pildă câteva admirabile figuri din Biblie cu comentariu plin de noble îndemnuri. *Văduva săracă, Marta și Maria, Ana prorocița, Magdalena, Lidia, Fivi și Tavita*, ș. a. totatătea figuri luminoase de femei cu sufletul născut și renăscut prin influența binefăcătoare a credinței. Nu să poate să nu exclami ca autorul acesti cărți și să nu recunoști marea superioritate în următorul adevăr: *„De aceea e atâta mizerie în lume. pentru că lumea de toate se ocupă, de toate n micurile se interesează, de toate problemele se agită, de toate descoperirile se însuflețește, numai pentru cuvântul lui Dumnezeu nu are vreme”.*

Autorul îndeamnă cu multă inimă activitatea femeii române și pe teren național-social și dă o foarte clară directivă de muncă. Cercuri de lectură, Conferințe, Leagăne pentru copii lipsiți, grădini de copii, Cămine școlare și *asociații pentru protecția tineretului școlar*, cămin pentru muncitoare, azil pentru bătrâni, apostolat între săraci și bolnavi, îngrijire și înfrumusețarea bisericilor, ș. a. tot atâtea preocupări pe cari femeia e chemată să le îmbrățișeze și înfăptuiască.

Femenism și Feminitate este o carte care nu să poate recomanda îndeajuns femeilor noastre și îndeosebi fetelor cari își fac o educație încă pe băncile școlii. Vor citi o carte cum prea puține s'au scris și nu vor avea din ea decât clipe de înălțare sufletească și nobil îndemn de muncă sănătoasă și folositoare neamului românesc și bisericii din care ne-am născut.

T. Bogdan,

directoara internatului de fete din Arad

Sărbători cu bine și mulțumire
sufletească, dorim tuturor colaboratorilor,
prietenilor și cititorilor acestei reviste.

O primejdie națională.

Și dacă fantoma nefericirilor grenadiri părăsiți pe stepele Borodinului s'ar scula, blăstămând pe aceia, cari le-a dat alcool ca să supoarte frigul și ar mărturisi cum au amorțit și înghețat pe veci; dacă cei 4000 de ostași ai lui Carol al XII-lea regele Svediei, cari au înghețat cu sticla'n mână în expediția din 1708, ar putea dovedi cauza morții lor; dacă s'ar scula toți nenorociții adormiți pe veci în șanțurile birturilor nu s'ar desbăiera atunci mintea oare să priceapă și să admire înțelepciunea lui Nansen, care a scăpat norocos din prinsoarea munților de gheață, tocmai fiind, că s'a ferit de alcool, știind că el nu încălzeste?

Cercetătorul serios se va convinge, că electrizarea, pe care o simțim în membrele corpului nostru după un păhar de rachie se produce prin împreunarea alcoolului cu oxigenul din sânge. Dar reacțiunea nu întârzie. Substrăgându-se prin ardere din sânge. Dar tocmai elementul de viață, *oxigenul*, simțim o moleșeală ba la urmă chiar răceală.

Referitor la părerea greșită, că alcoolul întărește, Pr. Iz'dor Marcu citează în opul său „Alcoolismul“ o instructivă experiență făcută de un profesor de igienă într'un ospățiu militar din Franța; „care a ales soldați de aceeași etate, tărie și constituție corporală și i-a pus la lucru și la marșuri între cele mai severe condițiuni, dând la jumătate din ei să bea alcool iar la jumătate nu. În primul pătrar de oră erau înainte cei ce au beut spirtuoase la urmă însă au rămas departe îndărătul celorlalți. După câțva timp a dat alcool celorlalți rezultatul însă și de data aceasta a fost în favorul nebeutorilor“.

Cine n'a putut experiență acasă la el cum este de încântat plugarul. când îi sboară'n mână coasa ca o nălucă după o dușcă de răchie! Dar ce deziluzie! Energia aceasta aparentă, artificială nu durează mult, ci urmează numai decât moleșirea. Și după deasa repetare a acestei nenorocite încercări ție milă de tremurarea mânei neputincioase pe mănunchiul coasei.

Cine vrea să fie tare și sănătos să caute acest neprețuit talisman al fericirii în „o viață compătată, într'un traiu igienic cu mâncări substanțioase“ și nici decum în vin ars.

Dar alcoolul nu numai că nu are nici urmă de înrăurire bună în corp, el este otravă care distruge toate organele corpului.

Pe păreții școalelor elevii adesea privesc cu desgust la icoanele pe cari le înfățișează tablourile alcoolizilor. Nu trebuie multă specialitate să constați cu durere cum bate'n ochi paliditatea obrazilor veșteji, fața scofălcită, mustața desordonată, ochii tulburi adânciți în orbite ale figurilor învăluite în sdrențe, desemnate pe fondul unor priveliști sărăcăcioase cu hurube, fără horn, descoperite, înconjurați de mizerie și nefericire. Și mult se miră copiii de ecrescența

roșcovană, rotundă din vârful nasului, diploma patentată a fiecărui bețiv.

Câte un astfel de chip plin de durere, deșirat, slab, cu spinarea încovolată, cu care ne întâlnim în viață tradează stricăciune și denaturare internă. Nu înzădar văd ca într'o oglindă fiziologiei și psihologiei din înfățișarea omului starea sănătății lui interne.

Laicul știe, că corpul omenesc este o mașinărie, compusă din mai multe organe: Crier, inimă, tubul respirator, tubul digestiv ficatul, splină, rărunchi, ect. fiecare cu funcție hotărâtă în corp. Și dacă cetește tratate de fiziologie și morfologie va afla, că elementele anatomice a țesăturilor, celulele sunt tot atâtea cetăți invizibile cu ochiul nearmat, în cari stau la pândă și trăiesc o mulțime de minuscule vletăți, — virus leucotite, — în frunte cu protoplasma, sau nucleul.

Dacă un dușman, cum este alcoolul afectează libertatea celulei, membrana ei fină se contractează și nu mai poate funcționa. Norocul, că în corpul omenesc sunt miliarde de protoplasme în luptă și nu le poate atrofia alcoolul pe toate deodată. Când se introduce însă în aceasta delicată mașinărie un venin atât de puternic care d'formează și alterează puterea de a funcționa a fiecărei celule, cu care vine în atingere să ne întrebăm și noi cu drul Gambe: „de ce să te miri, că afacerile organismului sunt rău îngrijite, că aici digestiunea se infundă, dincolo secretarea urinei e stricată, aicea activitatea inimii e defectuoasă și înaintea de toate se inveninează crierii?“

Alcoolul nimicește acelea organe cu cari vine în atingere mai întâiu și mai des și în primul loc tubul digestiv.

Nici aparatul respirator, dinpreună cu inima, mijlocitorul direct al vieții nu sunt scutite de influința vătămătoare a acestui afurisit venin. Alcoolul, — zice doctorul Londonzy, — face patul ofitei.

Crierii organul și medicul în și prin care e activ sufletul nostru (Ap. 60) tocmai prin fineța structurii fiziologice și în urma rolului de cărmăciu al gândirii este mai expus tulburărilor în funcțiunile sale și intoxicării. Dela cel dintâi păhărel puterile psihice se alterează. Mintea se tulbură. După mai multe omul devine într'o stare deseșil-brată „paralizându-se crierii nervii lui, cari nu mai pot funcționa normal și nici mijloci și regula simțirea, mișcarea și cugetarea“.

Tremurarea mânilor, mersul nesigur, împânghenarea ochilor, halucinațiunea, cari toate încheie cu tragicul „delirium tremens“ ce sunt? Poadele funeste ale alcoolismului.

Starea aceasta denaturată a tâlcuit-o fantazia țăranului așa, că la cel beat de pe scaunul înțelepciunii s'a îndepărtat mintea, ducând cu sine un picior al scaunului și în locul ei s'a întronat răchia, care conducând frânele de pe un scaun schiop țărbăcește pe bețiv prin șanțuri și gropi. În astfel de momente pătimașul își dă fără mască și pe acelea taine,

de cari s'ar rușina în stare de trezire. Atunci se poate cunoaște și naturelul fiecărui individ. Așa s'a aflat și aceea că „germanul când e beat stă posomorît, francezul joacă, spaniolul se joacă, italianul se falește, holandezul mîncă, englezul ia bocul, ungurul sbiară, românul cântă“.

Așa se adeverește și dictonul străbun: „In vino veritas“.

Cu cincisprezece veacuri în urmă iată cum înfierează fericitul Augustin (354—430.) acest flagel: „Beția este mama tuturor păcatelor și cuprinsul a toată răutatea. Acesta e rădăcina tuturor crimelor și a toată necurăția; ea e n'au fragiul virginității o nebulie voluntară, un mînstru greșos, pata moralului, profanarea vieții, infamia omenimei și ruina sufletului“.

Unde ai găsi o stigmatizare mai potrivită ca urmărilor grozave ale alcoolismului? Morburile certele bătăiele, furturile, defraudările, incendiile, accidente, divorțurile, crimele, sminciderile își au nesecat isvor în sticla cu răchie jidovească.

Multă durere reală cuprind cuvintele: *Mizerie, crimă, boală, degenerare*, puse în fruntea temeinicului tratat despre alcoolism al neobositului coleg Sf. Sa Păr. David Voniga.

Între primejdiile naționale interne descreșterea poporului mai ales în părțile bănățene a umplut de îngrijorare sufletul bunilor fii ai neamului.

Graiul cifrelor celor 70 de ani din urmă au un accent lugubru, mai ales când se rostește de oameni competenți ca P. On. Protoiereu Dr. Ciuhandu, care în vara aeestui an a cercetat în misiune evanghelică unele sate bănățene, unde prin frumoase și instructive conferințe a binevoit a porni un curent de îngrijorare față de acest pericol.

Pe lângă blăstămățiile omenești, una dintre cauzele descreșterii rămân fără îndoială alcoolul, care dacă nu nimicește fățul în embrion îl diformează, decilitează, pipernicește, îl predispune la toate boalele trupești și mintale până în a treia și a patra generațiune. De veninul din protoplasmele unui om infectat nu sunt scutite nici celulele de reproducțiune. De aceea cu drept zice Scriptura: „Fărădelegile părinților peste fii fiilor lor peste al treilea și al patrulea neam“ (M. II 34,7).

Că alcoolismul cauzează degenerare este sigur. Despre abest fapt erau convinși și grecii, cari în veacul al treilea d. Hristos au oprit prin lege femeilor să bee vin în periodul de productivitate.

Alături de zeul schiop și diform Vulcan alungat din Olymp, pentru slufenja și defectele corporale, atribuite de mitologie abuzului nemuritorilor lui părinți, câți nefericiți schiopi, orbi, lîncezi, neputincioși ai vremii ispășesc păcatele părinților lor?

Ingrozite de urmările abuzului de alcool statele veacurilor mai civilizate au luptat contra acesui flagel. Că Suedia și Norvegia stau azi la un nivel moral-intelectual visat de unele popoare mari și numeroase

se poate datora puterii lor de a se birui pe sine. Anglia, America, Elveția, Șvedia, Norvegia, au luat toate dispozițiile pentru stărpirea beției, prin legi, asociațiuni antialcoolice, măsuri aspre contra bețivilor. Durere, că țara lui Ludovic al XIV-lea și Napoleon cel Mare sub acest unghiu nu se poate pune alături de de acestea, îndeosebi după războiu, de când curge valurile absintului.

Nu se poate fără interes să se noteze, că lupta contra alcoolismului este inițiată în Suedia de un om al bisericii, de predicatorul Wieselgreen, căruia ia succes prin neconțința stăruință să schimbe în bine pornirea spre beție în orașul *Gottengourg*, cum a îndreptat cu 5 veacuri în urmă Savanarola moravurile Florentinilor, succes grătificat de papa Alexandru al VI-lea cu aureola flacărilor de rug.

În Suedia în locul unde se vinde vinars nu-i scaun, masă, nu-i iertat să fie sgomot și să se fumeze. Vinarsul se vinde numai cu păhărelul. În Norvegia din 1903 beția nu se socoate ca împrejurare atenuantă în caz de crimă.

La noi curentul de temperantă încă este imitat de decenii. Alături de legile prohibitive din unele state ale Americii, din rădăcină și alte legi antialcoolice din țările europene, a exercitat binefăcătoare influință „Liga antialcoolică“ constituită de bărbați de talia profesorilor Xenopol, Cuza, și a medicilor Babeș, Minovici și Felix.

Această ligă a făcut propagandă contra spiritualelor ve toate căile posibile: Predici, conferințe, întruniri, biblioteci populare etc. Ca un corolar al stăruințelor ligii s'a introdus în școli învățământul antialcoolic obligător în codrul studiului higienic.

(Va urma.)

Melentie Șora preot.

Nr. 4382—1925.

Ordin circular.

Din prilejul unor cazuri izolate, atregem atențiunea tuturor oficiilor protopresbiterale și parohiale spre știre și strictă observare, că procesele verbale luate în sinoadele parohiale trebuie să cuprindă în sine constatatarea cu privire la convocarea în termen statutar a sinodului; constatatarea că întrunirii sinodului a precedat chemarea sf. Duh; indicarea celor prezenți la deschiderea sinodului cel puțin în numărul prescris în regulament și constituirea sinodului.

Aceste se cer pentru a avea *din oficiu* costatări despre întrunirea condițiilor statutare primordiale, absolut necesare la judecarea validității concluzelor, ce se iau în sinodul parohial, pentru că prima întrebare ce se impune

este: observatusau la aducerea cutărui concluz, formele legale sau nu?

Arad, din șed. con. a sen. bis. ținută în 10 Decemvrie 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa m. p.
Episcopul Aradului.

Nr. 3763—1925.

Aviz oficios.

Aducem la cunoștință organelor noastre subalterne spre știre și acomodare, că Ministerul justiției a interzis magistraților să fie propuși candidați în alegerile pentru adunările parohiale și eparhiale.

Arad, din șed. cons. dela 10 Dec. 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa m. p.
Episcopul Aradului.

INFORMAȚIUNI.

Starea fondului de propagandă

Contribuiri noi:

Comuna bis. Recaș	Lei	530.—
Marius Tempea preot în Toracul-mare	"	100.—
Primăria Sân-Mihaiul-român	"	488.—
" Căpâlnaș	"	1100.—
Ioan Bogdan preot Dieci	"	140.—
Comuna bis. Holt	"	360.50
Primăria „Partoș”	"	75.—
Comuna bis. Parța	"	430.—
Comuna bis. Ger	"	100.—
Lazar Ioja preot în Selegeni	"	100.—
Simeon Stana cassar cons.	"	400.—
Iosif Pascu preot, Mândruloc	"	500.—
Colectă la sf. bis. din Aciuva	"	2133.25
Primăria comunală Macedonia	"	76.—
" " Birchiș	"	500.—
" " Saravale	"	120.—
" " Ususău	"	1020.—
" " Banloc	"	155.—
" " Hișlași	"	15.—
" " Ferendia	"	43.—
" " Gad	"	65.—
" " Obad	"	77.—
" " Stamura-română	"	800.—
" " Șipet	"	100.—
" " Folia	"	60.—
" " Căpruța	"	503.—
Cercul religios Leucușești	"	512.—
Primăria com. Utvin	"	300.—
Mihailu Jurma preot, Remetealuncă	"	200.—
Primăria Com. Morifeld	"	172.—
Prefectura jud. Arad	"	8000.—
Comuna bis. Apateu	"	965.—
Ioan Cociuban preot, Ineu	"	200.—
Iustin Montia preot, Șicula	"	100.—

Ioan Maniciu preot, Seleuș	"	100.—
Const. Feier preot, Ineu	"	200.—
Ioan Halic preot, Șicula	"	100.—
Mihailu Cosma preot, Răpsig	"	200.—
Ioan Bota preot, Iermata	"	100.—
Ștefan Lungu preot, Șilindia	"	100.—
Ioan Popovici preot, Berechlu	"	100.—
Simeon Bulcu preot, Somoșcheș	"	100.—
Terentie Micluța preot, Culed	"	100.—
Teodor Draia preot, Moroda	"	100.—
Atanasia Căpitan preot, Apateu	"	100.—
Romul Popovici preot, Mănerău	"	100.—
Trăian Papp preot, Bocsig	"	100.—
Aurel Iancu preot, Zărând	"	100.—
Cornel Papp preot, Zărând	"	100.—
Mihailu Goldiș preot, Șepreuș	"	100.—
Cornel Ursuțiu preot, Șepreuș	"	200.—
Ioan Georgia protoereu Ineu	"	300.—
Victoria filiiala Ineu	"	300.—
Comuna bis. Ineu	"	500.—
Dr. Teodor Burdan not. pub. Ineu	"	500.—
Dr. Iuliu Hențiu adv. Ineu	"	500.—
Nicolae Mescuța agronom Ineu	"	100.—
Nicolae Perța funcț. de bancă Ineu	"	100.—
Eugen Feier primpretor Ineu	"	100.—
Andrieu Blaga preot, Beba-veche	"	1000.—
Primpretura S.-Nicolaul-mare	"	740.—
Comuna bis. Saravale	"	1892.—
Primăria Comunală Deta	"	300.—
Notariatul cercual Jamul-mare	"	607.—
Primăria Com. Apatița	"	200.—
Primăria Com. Cerneteaz	"	50.—

Stăruieți pe lângă credincioși să dăruiască pentru fondul de propagandă religioasă.

Cei ce contribuiesc pentru fondul de propagandă religioasă vor lua daruri insutit întărind biserica lui Hristos.

Organizarea Societății preoteselor din Chișinău.
In urma apelului I. P. S. S. Arhiepiscopului Gurie s'a înființat o nouă instituție în orașul Chișinău.

De data aceasta s'au organizat soțiile preoților din acest oraș cu un scop foarte frumos de a da tot ajutorul cuvenit prea-cucerincilor părinți parohi în activitatea lor pastorală, mai ales de a contribui la ridicarea moralității și a credinței în mijlocul parohiilor, decăderea cărora în timpul de pe urmă au luat o proporție înspăimântătoare.

In vederea aceasta s'a ales un Comitet din mijlocul preoteselor orașului sub președinția d-nei Elena Gavrilovici soția protoereului dela cimitir.

Se propune ca activitatea acestui Comitet să depășiască peste hotarele orașului și să cuprindă toată Eparhia, organizând prin toate cercurile protopeștii filiale ale acestui Comitet.

Organizarea preoteselor este un eveniment foarte însemnat și destul de îmbucurător în viața Bisericii noastre, având în vedere mai ales scopurile urmărite de Societate. Urăm din partea noastră bun spor și cel mai strălucit succes în activitatea cea frumoasă, începută de soțiile preoților și le felicităm.

Examene de echivalare. Ministerul Instrucției publice a aprobat una serie de examen de echivalare, a elevilor absolvenți a liceelor particulare, în luna Ianuarie 1926. Toți doritorii de a depune acest examen sunt obligați a da materia de ultimele 3 clase și examenul de capacitate, fiind scutiți de bacalaureat.

Absolvenții școlii comerciale din Chișinău, promoția anului 1924, vor avea o sesiune specială pentru examen de capacitate în Iunie 1926.

Ambele sesiuni sunt ultimele, după care elevii pierd dreptul de a depune pe viitor, vr'un examen.

Admiterea studenților români în universitățile străine. Ministerul Instrucțiunii, prin mijlocirea Ministerului de Externe, a trimis tuturor legațiilor noastre din străinătate adrese, prin care le invită, să pună în vedere universităților respective, să ceară în mod obligator tinerilor diploma de bacalaureat sau pentru acei cari au absolvit liceul în trecut — și numai pentru aceștia — diploma de absolvire, având pe ea o viză specială a ministerului.

Modernizarea Turciei. Kemal pașa a deschis sesiunea Adunării Naționale printr'un mesaj în care arată că se va strădui să introducă civilizația modernă în Turcia; subliniază relațiunile prietenești cu Moscova, și cere ca drepturile Turciei în chestiunea Mossul să fie recunoscute. Parlamentul avea o înfățișare cu totul modernă. Toți deputații erau descoperiți și îmbrăcați în haine europenești. Kemal pașa purta frac și joben. (?)

Morala zilelor noastre. Un ziar publică următoarea caracteristică întâmplare petrecută la o stație.

„La o stație de cale ferată se urcă într'un vagon de cl. I-a o cuconiță elegantă, cu părul tăiat, cu buzele unse, cu fața pudrată, cu unghiile poleite. Vine conductorul. Cuconița îi arată un bilet de clasa I-a și unul de a 3-a, pentru servitoarea din vagonul dealături.

Conductorul termină controlul și trece în vagonul următor. Acolo găsește o babă sbârcită, cu un testemel pe cap.

— Biletul mătușico!

— N'am, biletul meu este...

— A, știu, e la stăpâna d-tale din cl. I.

— Nu-i stăpână, dragă, e... fata mea, s-o trăiască Dumnezeu.

BIBLIOGRAFIE.

Vasile Gan : Ușile pocăinței — 15 predici din perioada triodului. — Editura Librăriei diecezane Arad. Preț 15 Lei.

Pentru intenzificarea vieții religioase morale la poporul nostru și pentru a răpune diferitele curente destructive ale sectarilor, Episcopii noștri impun preoțimei datorința imperativă de-a urca amvonul cât mai des și de acolo să răsune cuvântul lui Dumnezeu. Doar misiunea directă a preoțimei noastre este cea religioasă ce se referă la suflete. Duhul rău al vremurilor ce trăim au umplut sufletele de polomidă, pe care slujitorii sfântului Altar trebuie s'o plivească. Ca preoțimea noastră să-și poată îndeplini aceasta muncă nobilă, are lipsă de predici bune, făcute de oameni cu competență în aceasta materie. Un astfel de om este părintele protopop Vasile Gan, al cărui nume îl cunoaștem bine din predicile și articolii plini de sevă, apăruți în ziarele și revistele noastre bisericesti. Predicele pâr. protopop Gan sunt bune și preoțimea le va utiliza cu succes, căci sunt alcătuite cu priceperea omului ce cunoaște bine psihologia poporului nostru. Ele sunt concise, bine închegate și scrise într'o limbă clară și curgătoare. Le recomandăm preoțimei române cu toată dragostea.

Cărți rituale. Ministerul Cultelor a donat comunei noastre bisericesti Hernencova la intervenția deputatului Dr. P. Licareț, toate cărțile sf. necesare la slujbele Dumnezeesti.

Gr. M. Alexandrescu : Fabule. („Biblioteca Semănătorul“ No. 132—133 Arad. Preț 10 Lei).

Pentru a ajuta răspândirea cărții bune, „Biblioteca Semănătorul“ din Arad și-a luat sarcina să publice o samă din scrierile clasicele noastre.

Inceputul l'a făcut prin publicarea „*Fabulelor*“ lui Grigore M. Alexandrescu, unul din scriitorii noștri vechi, care nu e cunoscut cum trebuie, mai cu samă în teritoriile alipite.

Prin acest modest volum, fabulele lui Gr. M. Alexandrescu vor pătrunde în cât mai multe case românești, chiar și în regiunile, unde până acum cărțile românești au fost oaspeți rari.

Al. Lascarov-Moldovanu : Fabule și Satire. („Biblioteca Semănătorul“ No. 116 Arad. Preț 5 Lei).

Pe Al. Lascarov-Moldovanu l'am cunoscut până acum ca talentat prozator.

Volumul de față ni-l înfățișează ca poet și traducător excelent, încât n'avem în destul de calde cuvinte pentru a-l recomanda iubitorilor de literatură cari nu-l cunosc încă.

Al. Lascarov-Moldovanu e unul dintre scriitorii noștri care merită să fie urmărit cu atenție în tot ce scrie.

Tie Flaviu : Carnetul unui preot dela sate. („Biblioteca Semănătorul“ No. 141 Arad, Preț 5 Lei).

Sub pseudonimul Tie Flaviu se ascunde un distins preot din Banat. În volumașul de față Sf. Sa se ocupă de viața grea și de luptele unui preot dela țară. Sunt viu prinse scene din desbinările provocate în unele sate ale noastre de unii din așa zișii „luminători ai poporului“.

Viața preoțimii noastre ne apare din aceste pagini, și mai tristă decât o știăm.

Și totuși închidem cărțuia cu nădejdea puternică a unei îndreptări care nu va întârzia mult.

Adrian Pascu : Cuibul tăcerii (schife și nuvele) („Biblioteca Semănătorul“ No. 117—118/a Arad. Preț 15 Lei).

În tânăra generație de prozatori români, *Adrian Pascu* e printre cel mai bogat înzestrat. În acest volum tânărul scriitor ieșan se afirmă tot mai puternic ca un adânc cunoscător al sufletului omenesc.

Schifele și nuvelele din „*Cuibul tăcerii*“ sunt realizări cari îi fixează dlui Adrian Pascu, un loc de frunte printre scriitorii noștri de astăzi.

CONCURSE.

Se escrie concurs cu termen de **30 de zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“** pentru îndeplinirea postului de capelan temporal (cu dreptul de succesiune) pe lângă veteranul paroh Augustin Mihulin din **Șebîș**, protopresbiteriatul Buteni.

Beneficiul: 1. Una jumătate din sesiunea parohială, constătătoare din 32 jug. cad. situată în opt locuri, având a să împărți fiecare loc. 2. Una jumătate din birul legal. 3. Jumătate din stolele legale. 4. Casa parohială rămâne în folosința parohiei. 5. Eventuala întregire de salariu dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de clasa primă, deci dela reflectanți să recere cvalificația corespunzătoare pentru clasa I.

Alesul va avea să predice în toată Duminica și sărbătoarea, catehizeze la școlile unde va fi dispus, fără altă remunerațiune și să achite contribuția după beneficiul său.

Reflectanții își vor înainta cererea pentru acest post (adresată către comitetul par. din Șebș) oficiului protopresbiteral din Buteni, având a se prezenta în timpul concursual în sf. biserică din Șebș, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Reflectanții din alte dieceze trebuie să adnezeze la cererea de concurs, învoirea P. S. Sale Episcopului diecezan din Arad pentru a putea recurge la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Florian Roxin*, protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante: **Chertiș**, să publică concurs cu termen de **30 zile**.

Parohia este de cl. II. cu următoarele venit:

1. Sesia întregită la 32 jugh, situată în 5 locuri.
2. Casă parohială.
3. Bir și stole legale.

Alesul va catehiză fără altă remunerație, va predica regulat și va plăti contribuția după beneficiul său.

Reflectanții cu cvalificație de cl. II. î-și vor înainta recursurile pe calea oficiului ppt. din Buteni și vor satisface datorințelor regulamentare. Reflectanții din alte dieceze vor produce literile dimisionare și consenzul Arhiereului nostru, că pot recurge la aceasta parohie.

Nicolae Hada
preș. com. par.

Ioan Roșu
notarul com. par.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, protopresbiter.

—□—

3—3

Concurs repeșit. În conformitate cu ordinul Ven. Consistor Nr. 3550—1925 se publică din nou concurs cu termen de **45 de zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune pe lângă parohul deficient *Valeriu Magdu* din *Ecica* (jud. Torontal; Reg. S. H. S.)

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din jug. cad. pământ arător.
2. 250 dinari până la regularea definitivă a birului.
3. Stolele legale.

Din venitele înșirate capelanul va beneficia jumătate având să supoarte toate dările publice după beneficiul său și să catehizeze la școalele primare din comună.

Parohia este de clasa I, dar se admit și recurenți cu cvalificațiune de clasa II.

Recursurile ajustate regulamentar se vor adresa către comitetul parohial din *Ecica* și se vor înainta oficiului parohial din *Sarcia* (Sarcia; j. Torontal; Reg. S. H. S.), iar reflectanții pe lângă observarea strictă a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică din *Ecica*, ca să-și arate dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concurenții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimare dela P. S. Sa D-l Episcop al Aradului, că pot recurge.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Gherasim Andru*, adm. tractual.

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI“

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm toț felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

In editura **Librăriei diecezane din Arad** a apărut:

CALENDARUL DIECEZAN PE ANUL 1926

cu următorul conținut: Cronologia, sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase oficioase, Sărbători naționale, zile de repaus la judecătoria, Regentul anului, Anotimpurile, Partea calendaristică, *Tabloul cel mai exact și complet al târgurilor din Crișana, Banat și Ardeal*, și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee
Prețul unui exemplar 12 Lei, iar a celui cu șematismul diecezei Arad 14 Lei.

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românelui Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**